

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

М. І. Бондар, Ю. А. Верига,
М. М. Орищенко, Н. В. Прохар, Л. І. Лежненко

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

ПІДРУЧНИК

*Рекомендовано Вченою радою
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана» як підручник для студентів
вищих навчальних закладів*

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2015

УДК 657.37(075.8)

ББК 65.052я73

З-42

Рецензенти:

С. М. Петренко, доктор економічних наук, професор, завідувача кафедрою бухгалтерського обліку Донецького національного університету економіки і торгівлі імені М. Туган-Барановського;

А. А. Пилипенко, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Я. Д. Крупка, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку у виробничій сфері Тернопільського національного економічного університету.

Звітність підприємства [текст] : підручник. / [М. І. Бондар, Ю. А. Верига, З-42 М. М. Орищенко та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 570 с.

ISBN 978-617-673-340-9

Висвітлено законодавче і нормативно-правове регламентування звітності, її мету, інформаційні потреби користувачів звітності; склад звітності, вимоги і принципи складання, вплив облікової політики на показники звітності; підготовчі роботи перед складанням звітності, методика складання форм звітності та порівнянності окремих її показників, порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємств. Детально розглянуто взаємозв'язок фінансової звітності із Планом рахунків, структуру, методика складання фінансової звітності – Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал, Приміток до річної фінансової звітності та Інформації за сегментами, викладено методика узгодження її показників.

В підручнику також викладено склад, структуру і методика складання консолідованої, статистичної і внутрішньогосподарської звітності.

Навчальний підручник розрахований на студентів напряму підготовки «Облік і аудит» вищих навчальних закладів та широке коло фахівців.

УДК 657.37(075.8)

ББК 65.052я73

ISBN 978-617-673-340-9

© М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко,
Н. В. Прохар, Л. І. Леженко, 2015.
© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2015.

ЗМІСТ

Передмова.....	7
ЧАСТИНА 1. Фінансова звітність підприємства.....	9
Тема 1. Поняття та призначення звітності підприємства.....	9
Лекція 1. Поняття та призначення звітності підприємств.....	9
1.1. Законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності та мета її складання.....	9
1.2. Види, класифікація та склад звітності підприємств.....	26
1.3. Інформаційні потреби користувачів звітності.....	33
1.4. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності.....	37
1.5. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації.....	41
Тема 2. Фінансова звітність, її сутність, значення та основні етапи її підготовки.....	52
Лекція 2. Фінансова звітність, її сутність, значення та основні етапи її підготовки.....	52
2.1. Сутність і значення фінансової звітності.....	52
2.2. Вибір облікової політики підприємства.....	55
2.3. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності.....	65
2.4. Порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємств.....	73
2.5. Термін зберігання бухгалтерських фінансових звітів і балансів.....	82
Тема 3. Склад, структура та порядок складання балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства.....	89
Лекція 3. Загальні вимоги до складання балансу (звіту про фінансовий стан).....	89
3.1. Загальне поняття про бухгалтерський баланс і його значення в управлінні.....	89
3.2. Структура балансу та вимоги до нього.....	93
3.3. Класифікація балансів.....	101
Лекція 4. Оцінка статей балансу та методика його складання.....	103
4.1. Визнання та оцінка статей балансу.....	104
4.2. Взаємозв'язок балансу і плану рахунків бухгалтерського обліку.....	107
4.3. Зміст статей балансу та методика його складання.....	110
4.4. Використання даних балансу для прийняття управлінських рішень.....	142

Тема 4. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) та порядок його складання	152
Лекція 5. Загальні вимоги до складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід)	152
5.1. Визначення категорій та мета складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).....	152
5.2. Структура звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).....	156
5.3. Умови визнання та оцінки доходів і витрат.....	159
Лекція 6. Зміст статей та методика складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід)	168
6.1. Взаємозв'язок звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) з видами діяльності підприємства.....	169
6.2. Зміст статей та методика заповнення звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).....	172
6.3. Використання даних звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) для прийняття управлінських рішень	194
Тема 5. Звіт про рух грошових коштів та особливості його складання	204
Лекція 7. Загальні вимоги до складання звіту про рух грошових коштів	204
7.1. Визначення термінів та мета складання звіту про рух грошових коштів.....	204
7.2. Структура звіту про рух грошових коштів	208
Лекція 8. Зміст статей та методика складання звіту про рух грошових коштів	214
8.1. Зміст статей звіту про рух грошових коштів та методика його складання.....	214
8.2. Розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності.....	239
8.3. Використання даних звіту про рух грошових коштів для прийняття управлінських рішень.....	239
Тема 6. Порядок складання звіту про власний капітал	245
Лекція 9. Загальні вимоги та методика складання звіту про власний капітал	245
9.1. Визначення власного капіталу, його функції та мета складання звіту про власний капітал	245
9.2. Статті власного капіталу та їх зміни	249
9.3. Зміст статей звіту про власний капітал та методика його складання	258

9.4. Розкриття інформації про власний капітал у примітках до фінансової звітності	263
9.5. Використання даних звіту про власний капітал для прийняття управлінських рішень	264
Тема 7. Склад та порядок складання приміток до річної фінансової звітності	269
Лекція 10. Склад та порядок складання приміток до річної фінансової звітності	269
10.1. Склад та вимоги до приміток до фінансової звітності.....	269
10.2. Структура приміток до річної фінансової звітності.....	276
10.3. Інформаційне забезпечення та методика складання приміток до річної фінансової звітності	281
Тема 8. Особливості заповнення додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»	318
Лекція 11. Зміст звітності за сегментами та вимоги до її складання	318
11.1. Порядок визначення звітних сегментів	318
11.2. Складання додатку до приміток до річної фінансової звітності «інформація за сегментами»	320
11.3. Порівнянність показників звітності за сегментами з річною фінансовою звітністю	335
Тема 9. Виправлення помилок у фінансовій звітності та перевірка порівнянності показників фінансової звітності підприємства	347
Лекція 12. Виправлення помилок у фінансовій звітності та перевірка порівнянності показників фінансової звітності підприємства	347
12.1. Правила виправлення помилок у звітності підприємств	347
12.2. Порівнянність показників форм річної фінансової звітності.....	349
ЧАСТИНА 2. Консолідована, статистична та внутрішньогосподарська звітність підприємств	367
Тема 10. Основи складання консолідованої фінансової звітності	367
Лекція 13. Основи складання консолідованої фінансової звітності	367
13.1. Зведена фінансова звітність	367
13.2. Фінансова звітність при об'єднанні підприємств.....	370
13.3. Вимоги і методика складання консолідованої фінансової звітності.....	378
Тема 11. Порядок формування показників статистичної звітності	390
Лекція 14. Порядок формування показників статистичної звітності	390

14.1. Нормативно-правове забезпечення статистичної звітності....	390
14.2. Склад і строки подання статистичної звітності.....	394
Лекція 15. Загальні вимоги та порядок складання окремих форм статистичної звітності	396
15.1. Методика складання та порядок подання статистичної звітності з торгівлі.....	396
15.2. Методика складання та порядок подання статистичної звітності з праці та основних засобів	404
Тема 12. Основи внутрішньогосподарської звітності підприємств	419
Лекція 16. Основи внутрішньогосподарської звітності підприємств	419
16.1. Склад внутрішньогосподарської звітності підприємств споживчої кооперації.....	419
16.2. Зміст, структура та методика складання звіту про організаційну структуру, власний капітал та громадське майно споживчої кооперації України.....	422
16.3. Зміст, структура та методика складання звіту про фінансові результати та платежі до бюджету і позабюджетних коштів.....	440
16.4. Зміст, структура та методика складання інформації про результати фінансово-господарської діяльності ринків споживчої кооперації України.....	450
Лекція 17. Методика складання окремих форм внутрішньогосподарської звітності підприємств	455
17.1. Зміст, структура та методика складання звіту про обсяги діяльності фізичних осіб-підприємців із числа членів споживчих товариств (торгівля та послуги) (ф. 1-кооп).....	456
17.2. Зміст, структура та методика складання звіту про обсяги діяльності фізичних осіб-підприємців із числа членів споживчих товариств (з виробництва промислової продукції) (ф. 2-кооп).....	468
17.3. Зміст, структура та методика складання звіту про продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства (ф. 3-торг).....	459
17.4. Зміст, структура та методика складання звіту про наявність торгової мережі та мережі ресторанного господарства (ф. 7-торг).....	467
Список рекомендованої літератури	479
Додатки	483

ПЕРЕДМОВА

Звітність є заключним етапом облікового циклу підприємства і складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення інформаційних потреб різних категорій користувачів: внутрішніх і зовнішніх.

Складовою бухгалтерської звітності є фінансова звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та власний капітал підприємства за звітний період.

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (16.07.1999 р. №996 – XIV), усі юридичні особи, створені відповідно до чинного законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності.

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

Крім державної обов'язкової звітності, підприємства можуть складати і спеціальну внутрішньовідомчу звітність. Ця звітність використовується менеджерами підприємств та органами управління як вихідна інформація для управління окремими процесами, підрозділами тощо.

У зв'язку з важливістю звітності як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів у навчальні плани підготовки

бакалаврів, спеціалістів і магістрів за фахом «Облік і аудит» введено спеціальну дисципліну «Звітність підприємства».

Дисципліна «Звітність підприємства» є підсумковою і викладається на випускному курсі. Вивчення дисципліни базується на знаннях, попередньо отриманих студентами зі спеціальних дисциплін «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік I, II», «Облік у сфері торговельного бізнесу», «Управлінський облік», «Фінанси підприємства», «Аудит», «Фінансово-господарський контроль», а отримані знання використовуються при вивченні дисципліни «Фінансовий аналіз», «Стратегічний аналіз», «Моделі і методи прийняття рішень в аналізі на аудиті».

Виклад матеріалу здійснено з урахуванням змін і доповнень до Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку станом на 01 травня 2014р. Структура і зміст навчального підручника відповідає освітньо-професійній програмі, яка затверджена стандартом галузевої освіти України.